

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4128/2022
06.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., Општина ..., које заступа пуномоћник Небојша Шеперац, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Зоран Милојковић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 534/21 од 08.12.2021. године, у седници одржаној 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 534/21 од 08.12.2021. године, у прединачујућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави П 1006/19 од 25.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о купопродаји Ов 1249/2002 оверен код Општинског суда у Петровцу на Млави дана 02.04.2002. године, закључен између продавца ДОО Трговинске делатности „LEDER КОМ“ из Петровца на Млави, кога заступа власник АА из ... и купца ВВ из ... што је тужени дужан признати, као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 534/21 од 08.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле ББ и потврђена првостепена пресуда у односу на ову тужиљу. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у односу на тужиоца АА, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца АА и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство уговор о купопродаји Ов 1249/2002 оверен код Општинског суда у Петровцу на Млави дана 02.04.2002. године, закључен између продавца ДОО Трговинске делатности „LEDER КОМ“ из Петровца на Млави кога заступа власник АА и купца ВВ, што је тужени дужан признати. Тужени је обавезан да тужиоцу АА накнади трошкове парничног поступка у износу од 131.300,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је оценио да је ревизија туженог дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон), испитао је побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизији суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије посебно указује, није прописана као ревизијски разлог, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА је због губитка у пословању правног лица ДОО Трговинске делатности „LEDER KOM“ чији је власник био, позајмио од туженог 2.000 евра дана 02.04.2002. године, са роком враћања до 01.07.2002. године. Истог дана 02.04.2002. године, као обезбеђење зајма закључен је предметни уговор о купопродаји Ов 1249/02 и оверен код Општинског суда у Петровцу на Млави. Уговор је закључен између „LEDER KOM“, као продавца кога је заступао власник АА и купца овде туженог, а предмет уговора је катастарска парцела у КО ... заједно са магацином за откуп коже и вуне, под зградом од 2,13 ари и двориштем од 17,87 ари, за купопродајну цену у износу од 15.000,00 динара. У уговору је наведено да купац не може да изврши пренос права својине на непокретности на своје име до 01.07.2002. године, а по члану 4. уговора продавац је имао могућност да изврши откуп продате непокретности до 01.07.2002. године, тако што ће вратити купопродајну цену и уговор раскинути. Утврђено је да продавац није предао купцу у државину купљену непокретност, већ је тужени дана 17.07.2017. године, поднео тужбу за предају у државину наведене непокретности, у предмету Основног суда у Јагодини П 52/18, али је поступак прекинут до правноснажног окончања ове парнице. Привредни субјект „LEDER KOM“ из Петровца на Млави је брисан из регистра привредних субјеката 28.08.2019. године, у поступку принудне ликвидације на основу чланова 546. и 547. Закона о привредним друштвима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о купопродаји, на основу члана 211. став 2. ЗПП, јер се у овој парници не појављује као странка у својству тужиоца продавац „LEDER KOM“ (брисан из регистра привредних субјеката), као нужни супарничар.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиоца АА, налазећи да је процесна заједница у парници за утврђење ништавости уговора о купопродаји потпуна, учешћем туженог као купца, у ситуацији када је правно лице које се појављује као продавац по уговору о купопродаји престало да постоји и нема правног следбеника, а тужилац АА има правни интерес за утврђење ништавости уговора јер је тужени против њега поднео тужбу за предају у државину непокретности која је била предмет уговора. По налажењу другостепеног суда

предметни уговор о купопродаји је ништав правни посао јер је закључен ради обезбеђења зајма, а не у циљу стицања права својине на непокретности, тако да му недостаје основ по члану 52. ЗОО и не производи правно дејство у смислу члана 66. став 1. тог закона.

Правилно је другостепени суд поступио када је усвојио тужбени захтев тужиоца АА.

Према члану 557. Закона о облигационим односима (ЗОО), уговором о зајму, обавезује се зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари исте врсте и истог квалитета. По члану 454. став 1. ЗОО уговором о продаји обавезује се продавац да пренесе на купца право својине на продату ствар и да му је у ту сврху преда, а купац се обавезује да плати цену у новцу и преузме ствар.

Привидан уговор нема дејства међу уговорним странама (члан 66. став 1. ЗОО). Привидан је онај уговор који није закључен као сагласност воља уговорних страна, него је настао као сагласност воља уговорних страна да се само створи привид (фикција) о закључењу уговора, а да га уговарачи не желе, већ њиме прикривају неки други уговор. Дакле, код привидног посла не ради се о несагласности воља, већ о њеном непостојању. Закон о облигационим односима, у наведеној одредби управо санкционише оваква стања, прописујући да привидни уговори не производе правно дејство, односно да су погођени санкцијом ништавости.

Предметни уговор о купопродаји закључен је и оверен у суду 02.04.2002. године, истог дана када је закључен и уговор о зајму са роком враћања до 01.07.2002. године, што значи да је закључен када обавеза враћања зајма није доспела. До предаје непокретности није дошло, већ је уговорено да продавац има могућност да изврши откуп продате непокретности до 01.07.2002. године, враћањем купопродајне цене и раскидом уговора. Наводима ревизије се не оспорава да је предметни уговор о купопродаји закључен у циљу обезбеђења потраживања из уговора о зајму. Следом наведеног, правилан је закључак другостепеног суда да наведени уговор о купопродаји непокретности представља привидан правни посао, те да као такав не производи правно дејство, с обзиром да је закључен искључиво ради обезбеђења извршења обавезе из уговора о зајму закљученог са туженим као зајмодавцем, а не ради остварења циља купопродајног уговора - преноса права својине на непокретности уз предају у државину и исплату купопродајне цене.

Неосновани су наводи ревизије о непотпуној процесној заједници у овој парници, указивањем да је предметни уговор о купопродаји, као продавац закључио ДОО „LEDER KOM“, који је у време подношења тужбе био активан привредни субјект па је као нужни супарничар морао учествовати као странка у парници. Према утврђеном чињеничном стању ДОО Трговинске делатности „LEDER KOM“ из Петровца на Млави је брисан из регистра привредних друштава у поступку принудне ликвидације дана 28.08.2019. године. Увидом у јавни регистар Агенције за привредне регистре, као члан овог друштва уписан је АА са уделом од 100%. Законом о привредним друштвима ("Сл. гласник РС", бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 - др. закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021) у члану 548. прописане су последице

брисања друштва из регистра у случају принудне ликвидације, тако да имовина брисаног друштва постаје имовина чланова друштва у сразмери са њиховим уделима у капиталу друштва, а у случају ортакског друштва које нема капитал расподељује се на једнаке делове између ортака. Након брисања друштва из регистра привредних субјеката, чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва до висине вредности примљене имовине из става 1. овог члана. Изузетно од става 2. овог члана, контролни члан друштва с ограниченом одговорношћу и контролни акционар акционарског друштва одговара неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из регистра. Појам контролног члана друштва регулише одредба члана 62. Закона, тако да се сматра да је одређено лице контролни члан друштва увек када то лице самостално или са повезаним лицима поседује већинско учешће у основном капиталу друштва. Из наведеног следи да у случају принудне ликвидације и брисања друштва из регистра постоји случај законске сукцесије и прелаз права и обавеза на сукцесоре. Како је из јавног регистра (АПП) поуздано утврђено да је ДОО „LEDER KOM“ брисано из регистра због принудне ликвидације и да је тужилац АА поседовао већинско учешће у основном капиталу друштва (100%), то он има својство контролног члана друштва и сукцесора на кога су прешла права и обавезе друштва након брисања друштва из регистра. Правно дејство утврђења ништавости уговора прописано одредбама ЗОО дужне су да трпе стране у том уговору и њихови евентуални правни следбеници на чија права и обавезе може да утиче ништавост уговора, па како је тужилац АА правни следбеник продавца по уговору о купопродаји, а тужени купац, то је процесна заједница странака у парници за утврђење ништавости уговора о купопродаји потпуна. Следом наведеног, као неосновани су оцењени сви наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић